

İlgili Kanun / Madde
6356 S. STK/14
4688 S. KSTK/8

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2025/6054
Karar No. 2025/7633
Tarihi: 09.10.2025

●SENDİKA GENEL KURULU
●SENDİKA GENEL KURULUNUN
DEMOKRATİK İŞLEYİŞE SAHİP OLMA
ZORUNLULUĞU
●GENEL KURULUN İPTALİNİ GEREKTİRECEK
VE SONUCA ETKİLİ KANITLANAN BİR
HUKUKA AYKIRILIK BULUNMAMASI

ÖZETİ: 4688 sayılı Kanun'un 8. maddesinde, genel kurulun, sendika ve şubelerin zorunlu organlarından olduğu belirtilmiştir. Genel kurulun görev ve yetkileri, 4688 sayılı Kanun'un 12. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre sendikanın en üst karar organı olan genel kurulların demokratik esaslar doğrultusunda icra edilmesi, sendika içi demokrasinin gerçekleşmesi yönünden son derece önemlidir. Belirtmek gerekir ki, bir sendikanın demokratik yapıya sahip olup olmadığına ilişkin en somut ölçüler genel kurulun yapısı ve işleyişinde aranmalıdır (Fevzi Şahlanan, Sendikaların İşleyişinin Demokratik İlkelere Uygunluğu, İstanbul 1980, s.119).

Nitekim 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 51. maddesinin son fıkrası da; "Sendika ve üst kuruluşlarının tüzükleri, yönetim ve işleyişleri, Cumhuriyetin temel niteliklerine ve demokrasi esaslarına aykırı olamaz" şeklindedir.

Sendika Tüzüğü'nün yukarıda belirtilen 13/1 ve 33/1 hükümlerinde yer alan düzenlemeler gözetildiğinde,

Sendika 2. Olağan Genel Kurulunun 08.06.2024 tarihinde yapılmasına yönelik karar alınmasına göre, Sendika Tüzüğü'nde yer alan en az iki aylık sürenin de sendika genel kuruluna ilişkin olduğu dikkate alındığında, Bursa Şubesi 2. Olağan Genel Kurulunun 21.04.2024 tarihinde gerçekleştirilmesinde hukuka aykırı bir durum bulunmamaktadır.

Diğer taraftan Bursa Şubeye yeni illerin bağlanmasına ilişkin Sendika Yönetim Kurulunun 28.03.2024 tarihli kararı da, şube delege seçimlerinin tamamlanmasından sonra alındığından, bu husus şube genel kurulunu etkileyecek bir olgu teşkil etmez.

Dosya kapsamındaki bilgi ve belgeler, askı ilan tutanakları, duyuru metinleri, birleşen dosya davacısının şube genel kuruluna katılmış olması, genel kurula katılma hakkı olan diğer kişilerin itirazının bulunmaması, genel kurula katılım oranı ve seçim sonuçları dikkate alındığında, genel kurulun iptalini gerektirecek ve sonuca etkili kanıtlanan bir hukuka aykırılık söz konusu olmadığından, davaların reddine karar verilmesi gerekmektedir. Anılan hususlar gözetilmeksizin eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm tesisi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalı Sendika vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

1. Asıl davada davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin Hekimsen Eskişehir Şubesi şube başkan yardımcısı olup aynı zamanda davalı Sendikanın genel kurul delegesi olduğunu, davalı Sendikanın 20.06.2020 tarihinde ilk genel kurul toplantısını yaparak zorunlu organlarının üyelerini seçimle belirlediğini, davalı Sendikanın, en geç 20.06.2024 tarihinde 2. Olağan Genel Kurul toplantısını yapmak zorunda olduğundan Sendika Yönetim Kurulu tarafından 04.03.2024 tarihli karar ile 08-09 Haziran 2024 tarihinde Sendika 2. Olağan Genel Kurulunun yapılması kararı alındığını ve ilan edildiğini, genel kurulda sendika zorunlu organlarına üye seçimi de yapılacağını, sendika başkanı ve yakın çevresinin, kendisine muhalif olarak gördüğü kişilerin delege olmasını önlemek, kendilerini açıkça desteklemeyen şube ve illerin üst kurul delegesi çıkarmasını engellemek amacıyla hukuken kabul edilmesi

mümkün olmayan farklı yollara gidildiğini, önce mevcut şubelere 24.03.2024 tarihinde şube delegesi seçimleri yaptırıldığını, ardından da Sendika Merkez Yönetim Kurulunun 28.03.2024 tarihli ve 145 sayılı kararı ile Eskişehir ilinin ve diğer bazı illerin Hekimsen Ankara Şubesine bağlanmasına karar verildiğini, 146 sayılı karar ile Kütahya ilinin ve diğer bazı illerin ise Hekimsen Bursa Şubesine bağlanmasına karar verildiğini, Hekimsen Bursa Şubesinin 17.09.2022 tarihinde açıldığını, ilk genel kurulunu 4-5 Mart 2023 tarihinde gerçekleştirdiğini, normal şartlarda Bursa Şubenin 2. Olağan Genel Kurulunun 4 yıl sonra en geç 05.03.2027 tarihinde yapılması gerekirken Bursa Şube Yönetim Kurulunun, Şube 2. Olağan Genel kurulunun 20-21 Nisan 2024 tarihinde yapılmasına ilişkin karar aldığını, bu kararın hukuka aykırı olduğunu, dava konusu edilen Hekimsen Bursa Şubesi 2. Olağan Genel Kurulunun usul ve yasaya, Sendika Tüzüğü'ne aykırı olduğundan genel kurulun tüm sonuçlarıyla birlikte iptali gerektiğini, somut olayda, sendika şube olağan genel kurulunun Kanun'da öngörülen dört yıllık süreden daha kısa bir sürede yapılacağına dair Sendika Tüzüğü'nde herhangi bir düzenleme yer almadığını, olağanüstü genel kurul yapılması için de gerekli şartların bulunmadığını, ilanların da hukuka aykırı olduğunu belirterek ve dilekçesinde yazılı diğer sebeplerle Hekimsen Bursa Şubesi Yönetim Kurulunun Şube 2. Olağan Genel Kurulunun 20-21 Nisan 2024 tarihinde yapılmasına dair kararı ile Hekimsen Bursa Şubesinin 21.04.2024 tarihinde yapılan 2. Olağan Genel Kurulunun tüm sonuçlarıyla birlikte iptaline ve Hekimsen Bursa Şubesine kayyım atanmasına karar verilmesini talep etmiştir.

2. Birleşen davada davacı vekili dava dilekçesinde; Hekimsen Bursa Şubesi Yönetim Kurulunun Şube 2. Olağan Genel Kurulunun 20-21 Nisan 2024 tarihinde yapılmasına dair kararı ile Hekimsen Bursa Şubesinin 21.04.2024 tarihinde yapılan 2. Olağan Genel Kurulunun tüm sonuçlarıyla birlikte iptaline ve Hekimsen Bursa Şubesine kayyım atanmasına karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

1. Davalı vekili asıl ve birleşen davaya cevap dilekçelerinde; davacının Sendikanın Genel Kurul delegesi olmadığını, diğer yandan üye sayısı bini aşan tüm şubelerin genel kurulunun yapılması için gerekli olan şube genel kurul delege seçimlerinin 24.03.2024 tarihinde Sendika Yönetiminin organizasyonu ve denetimi altında yapıldığını ve seçim sonuçlarının kesinleştiğini, 20-21 Nisan 2024 tarihlerinde Şubenin 2. Olağan Genel Kurulunu yapacağını 03.04.2024 tarihinde web sitesinde ilan edilmiş olup genel kurul delegelerine de ayrıca bildirildiğini, burada bir hukuka aykırılık olsa dahi bu konuda dava açma hak ve yetkisinin kendilerine bildirim yapılmadığı iddia edilen üyelere ait olduğunu, davacıların bu konuda taraf ehliyeti olmadığını, şube genel kurullarının olağan toplantılarını merkez genel kurulu toplantısından en az iki ay önce bitirmek zorunda olduğunu, Sendika Tüzüğü'nün 32. maddesinde de kanuni düzenlemelerle aynı doğrultuda düzenlemenin olduğunu, davalı Sendikanın ilk Olağan Genel Kurulunun

20.06.2020 tarihinde yapılmış olup, Kanun gereği en geç 4 yıl içinde yani Haziran 2024'de yapılması gereken Sendika Genel Kurulunun öncesinde tüm şubelerin de genel kurullarını tamamlaması gerektiğini, dolayısıyla Tüzük hükümlerine ve Kanuna uygun olarak yapılan şubelerin ikinci olağan genel kurullarının "olağanüstü" olarak nitelendirilmesinin hukuken mümkün olmadığını, kapatılan şubelere bağlı illerin, diğer şubelere bağlanmasının teşkilatlanma açısından kolaylık ve sendikanın genel amacının icrasında ülke çapında bütünlük sağlamaya yönelik olduğunu, davacı da dâhil olmak üzere merkez genel kurul adayı olmak isteyen tüm üyelerin isimlerinin oy pusulasında yer aldığını, merkez genel kurul adaylığıyla ilgili seçilme hakkının engellendiği iddiasının, davacıların adının da yer aldığı oy pusulasından anlaşılacağı üzere haksız bir iddia olduğunu, her ne kadar şubelerin delegeleri seçildikten sonra şubelere başka iller bağlanmış olsa da şubelerin kendi delegelerinin seçimlerinin kesinleşmesi ve bu seçimlerin ancak dava yoluyla iptal edilmesi mümkün olduğundan, şubelere bağlanan iller nedeniyle yeniden delege seçilmesinin hukuken mümkün olmadığını, delege seçimlerinin 24.03.2024 tarihinde yapıldığını ve dava açılmaksızın sonuçlarının kesinleştiğini belirterek ve dilekçesinde yazılı diğer sebeplerle davanın reddini talep etmiştir.

2. Dâhili davalılar cevap vermemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; Şube Olağan Genel Kurulunun Genel Merkez Olağan Genel Kurulundan 2 ay önce tamamlanması gerektiği, Genel Merkez Olağan Genel Kurulunun 08.06.2024 tarihinde yapılmasına karar verildiği ancak toplantının yapılmadığı, şube delege seçimleri tamamlandıktan 3 gün sonra şubeye yeni illerin bağlandığı, 28.03.2024 tarihli yönetim kurulu kararı ile Bursa Şubeye bağlanan illeri temsil edecek şube delegesi bulunmadığı için Şube Olağan Genel Kurul toplantısında bu illerin iradesinin yok sayıldığı, bu hâliyle toplanan 2. Olağan Genel Kurul toplantısının demokratik esaslara aykırı olduğu, Şube Olağan Genel Kurul kararının da Tüzük'te belirtildiği şekilde ilan edilmediği gerekçesiyle asıl ve birleşen davaların kabulüne karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı Sendika vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulması üzerine Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; başvurunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

Davalı Sendika vekili temyiz dilekçesinde; cevap ve istinaf dilekçelerinde belirttiği sebeplerle Bölge Adliye Mahkemesi kararının bozularak ortadan kaldırılması istemi ile temyiz yoluna başvurmuştur.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuşmazlık, Sendika Yönetim Kurulu Kararının iptali, Sendika Şube Genel Kurulunun iptali ve kayyım tayini istemine ilişkindir.

1. Tarafların iddia, savunma ve dayandıkları belgelere, uyuşmazlığın hukuki nitelendirilmesi ile uygulanması gereken hukuk kurallarına, dava şartlarına, yargılamaya hâkim olan ilkelere, ispat kurallarına ve temyiz olunan kararda belirtilen gerekçelere göre davalı Sendika vekilinin aşağıdaki paragrafların kapsamı dışındaki temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

2. 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'nun (4688 sayılı Kanun) 3. maddesinde sendikalar "Kamu görevlilerinin ortak ekonomik, sosyal ve meslekî hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek için oluşturdukları tüzel kişiliğe sahip kuruluşlar" olarak tanımlanmıştır.

4688 sayılı Kanun'un 8. maddesinde, genel kurulun, sendika ve şubelerin zorunlu organlarından olduğu belirtilmiştir. Genel kurulun görev ve yetkileri, 4688 sayılı Kanun'un 12. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre sendikanın en üst karar organı olan genel kurulların demokratik esaslar doğrultusunda icra edilmesi, sendika içi demokrasinin gerçekleşmesi yönünden son derece önemlidir. Belirtmek gerekir ki, bir sendikanın demokratik yapıya sahip olup olmadığına ilişkin en somut ölçüler genel kurulun yapısı ve işleyişinde aranmalıdır (Fevzi Şahlanan, Sendikaların İşleyişinin Demokratik İlkelere Uygunluğu, İstanbul 1980, s.119).

Nitekim 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 51. maddesinin son fıkrası da; "Sendika ve üst kuruluşlarının tüzükleri, yönetim ve işleyişleri, Cumhuriyetin temel niteliklerine ve demokrasi esaslarına aykırı olamaz" şeklindedir.

4688 sayılı Kanun'un "Genel kurulların toplantı zamanı ve karar yeter sayısı" kenar başlıklı 10/2 hükmüne göre "Olağan genel kurul toplantıları dört yılı aşmamak üzere tüzüklerde belirtilen sürede yapılır."

Sendika Tüzüğü'nün 13/1 hükmünde yer alan düzenlemeye göre "Sendika genel kurulu dört yılda bir sendika genel merkezinin bulunduğu ilde toplanır." Sendika Tüzüğü'nün 33/1 hükmünde yer alan düzenlemeye göre de "Şube olağan genel kurulları, sendikanın bağlı olduğu üst kuruluşun genel kurul tarihi de dikkate alınarak, sendika genel kurulundan en az iki ay önce tamamlanacak şekilde şube yönetim kurulunun tespit edeceği yer, gün ve saatte toplanır."

Dosya içeriğinden, davalı Sendika 1. Olağan Genel Kurulunun 20.06.2020 tarihinde icra edildiği, 2. Olağan Genel Kurulun 08.06.2024 tarihinde yapılmasına yönelik karar alındığı, şube genel kurulunu oluşturacak delege seçimlerinin 24.03.2024 tarihinde icra edildiği, Sendika Genel Merkezinin 29.03.2024 tarihli yazısı ile Sendika Genel Kurul tarihi de dikkate alınarak şube genel kurulunun vakit kaybetmeden yapılması gerektiğinin Bursa Şubesine bildirildiği, bunun üzerine dava konusu Bursa Şubesi 2. Olağan Genel Kurulunun 21.04.2024 tarihinde gerçekleştirildiği görülmektedir.

Sendika Tüzüğü'nün yukarıda belirtilen 13/1 ve 33/1 hükümlerinde yer alan düzenlemeler gözetildiğinde, Sendika 2. Olağan Genel Kurulunun 08.06.2024

tarihinde yapılmasına yönelik karar alınmasına göre, Sendika Tüzüğü'nde yer alan en az iki aylık sürenin de sendika genel kuruluna ilişkin olduğu dikkate alındığında, Bursa Şubesi 2. Olağan Genel Kurulunun 21.04.2024 tarihinde gerçekleştirilmesinde hukuka aykırı bir durum bulunmamaktadır.

Diğer taraftan Bursa Şubeye yeni illerin bağlanmasına ilişkin Sendika Yönetim Kurulunun 28.03.2024 tarihli kararı da, şube delege seçimlerinin tamamlanmasından sonra alındığından, bu husus şube genel kurulunu etkileyecek bir olgu teşkil etmez.

Dosya kapsamındaki bilgi ve belgeler, askı ilan tutanakları, duyuru metinleri, birleşen dosya davacısının şube genel kuruluna katılmış olması, genel kurula katılma hakkı olan diğer kişilerin itirazının bulunmaması, genel kurula katılım oranı ve seçim sonuçları dikkate alındığında, genel kurulun iptalini gerektirecek ve sonuca etkili kanıtlanan bir hukuka aykırılık söz konusu olmadığından, davaların reddine karar verilmesi gerekmektedir. Anılan hususlar gözetilmeksizin eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm tesisi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeple;

1. Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının ORTADAN KALDIRILMASINA,

2. İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA,

Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde ilgiliye iadesine,

Dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

09.10.2025 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.